

Vergaderjaar 1988–1989

20 577

Wijziging van Titel 4 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek

Nr. 6

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 30 januari 1989

Het voorlopig verslag van de vaste Commissie voor Justitie geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen.

I. Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen waarom thans een wijziging van titel 4 van Boek 1 wordt voorgesteld terwijl inmiddels door de Commissie regelgeving burgerlijke stand het voorstel voor een nieuwe titel 4 is voorbereid.

Hoewel de leden van de C.D.A.-fractie zich realiseren in het verleden zelf om deze aanvulling te hebben verzocht, vroegen zij nu een en ander zo'n lange voorbereidingsperiode had gevergd en nu kennelijk het voorstel voor een nieuwe Titel 4 van Boek 1 B.W. ook bijna gereed is, of dit voorstel niet in de gehele herziening had kunnen worden ingepast. Zij vroegen of de thans voorgestelde aanpassing zonder nadere aanpassingen straks in de nieuwe Titel kan worden ingepast.

Het zou naar onze mening niet verstandig zijn geweest om het onderhavige wetsvoorstel te laten wachten op het thans nog in voorbereiding zijnde wetsvoorstel, waarin de voorstellen van het door de Commissie regelgeving Burgerlijke Stand in februari 1988 uitgebrachte rapport nader zullen worden uitgewerkt. De reacties op dit rapport zijn onlangs ontvangen. Over een aantal voorstellen is overleg gaande met andere betrokken departementen.

Het opnemen van de in het onderhavige wetsvoorstel geregelde materie in het nog in voorbereiding zijnde wetsvoorstel, dat zal strekken tot een algehele herziening van de regelgeving betreffende de burgerlijke stand, zou naar onze mening een onwenselijke vertraging betekenen in de voortgang van het thans voorliggende wetgevingsproject, dat reeds sinds enkele jaren in voorbereiding is, waarop door de Kamer is aangedrongen en waarop vele belanghebbenden reeds geruime tijd wachten.

De thans voorgestelde wijziging van titel 4 van Boek 1 B.W. zal in de door de Commissie regelgeving Burgerlijke Stand voorgestelde nieuwe titel 4 kunnen worden overgenomen met een gering aantal inhoudelijke wijzigingen, die voortvloeien uit andere voorstellen van deze commissie. De commissie heeft overigens in haar rapport rekening gehouden met de thans voorliggende voorstellen.

De leden van de C.D.A.-fractie plaatsten voorts een kanttekening bij het voorgestelde artikel 20d inzake de vervangende geboorteakte. Ingevolge artikel 20d, eerste lid, staat de mogelijkheid tot het laten vaststellen door de rechter van de geboortegegevens (hetgeen resulteert in een vervangende geboorteakte) open voor:

1. een buiten Nederland geboren persoon die Nederlander is of te eniger tijd Nederlander dan wel Nederlands onderdaan niet-Nederlander is geweest (eerste lid onder a) en
2. een buiten Nederland geboren persoon die in Nederland als vluchteling is toegelaten (eerste lid onder b).

Artikel 20d, eerste lid, kent de mogelijkheid van het laten opmaken van een vervangende geboorteakte niet toe aan (buiten Nederland geboren) personen van vreemde nationaliteit. Het is echter denkbaar dat zich ten aanzien van een vreemdeling (die niet beschikt over een (deugdelijke) buitenlandse geboorteakte) in Nederland een rechtsfeit voordoet waarvan ingevolge artikel 23, eerste lid, Boek 1 B.W. een kantmelding op de geboorteakte moet worden geplaatst.

Er zij op gewezen dat artikel 20d, eerste lid, drie situaties opsomt waarin ten aanzien van een buiten Nederland geboren persoon een vervangende geboorteakte kan worden opgemaakt. Naast de door de C.D.A.-fractie genoemde gevallen, dient onderscheiden te worden de in artikel 20d, eerste lid, onder c, genoemde situatie die erop neerkomt dat op grond van Boek 1 B.W. een kantmelding op de akte van geboorte moet worden geplaatst. In dit laatste geval kan eveneens een verzoek tot vaststelling van de geboortegegevens worden gedaan, ook indien de betrokkene de Nederlandse nationaliteit niet bezit.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen voorts waarom de mogelijkheid tot het inschrijven van een buitenlandse geboorteakte wel (artikel 20a, tweede lid), maar de mogelijkheid van inschrijving van een vervangende geboorteakte niet wordt opengesteld voor personen van vreemde nationaliteit, ten aanzien van wie op grond van Boek 1 B.W. een kantmelding op de geboorteakte moet worden geplaatst.

Opgemerkt zij dat in artikel 20h van het onderhavige wetsvoorstel de artikelen 20a – 20c van overeenkomstige toepassing worden verklaard op akten en uitspraken die buiten Nederland overeenkomstig de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie zijn opgemaakt of gedaan en een overeenkomstige uitwerking hebben als de in artikel 20d bedoelde beschikkingen strekkende tot vaststelling van de geboortegegevens.

Het tweede lid van het van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 20a bepaalt dat buiten Nederland overeenkomstig de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie opgemaakte akten van geboorte op bevel van het openbaar ministerie of op verzoek van een belanghebbende worden ingeschreven in het register van geboorten van de gemeente 's-Gravenhage, indien de akte een persoon van vreemde nationaliteit betreft en op grond van Boek 1 B.W. een kantmelding op de geboorteakte moet worden geplaatst. Zoals hierboven uiteengezet, is artikel 20c van overeenkomstige toepassing op de in artikel 20h omschreven buitenlandse akten en uitspraken. Dit betekent dat deze buitenlandse akten en uitspraken op grond van artikel 20c, tweede lid, op bevel van het openbaar ministerie of op verzoek van een belanghebbende kunnen worden ingeschreven in het register van geboorten, indien, met betrekking tot een rechtsfeit dat zich in Nederland heeft voorgedaan, op grond van Boek 1 B.W. een kantmelding op de akte van geboorte moet worden geplaatst. Van de door de C.D.A.-fractie gesignaleerde lacune is gelet op het vorenstaande dan ook geen sprake.

De leden van de C.D.A.-fractie stelden vast dat de mogelijkheid tot inschrijving van een buitenlandse akte alsmede de mogelijkheid tot een verzoek aan de rechter om de geboortegegevens vast te stellen wordt

uitgebreid tot personen die «Nederlands onderdaan niet-Nederlander» zijn geweest. Deze leden vroegen welke personen hiervan naar verwachting gebruik zullen gaan maken.

Onder de omschrijving Nederlands onderdaan niet-Nederlander vallen personen die vóór 27 december 1949 in het toenmalige Nederlands-Indië zijn geboren en niet het Nederlanderschap bezaten maar Nederlands onderdaan waren op grond van de toenmalige Wet op het Nederlands onderdaanschap (Stb. 1910, 55). Eveneens vallen onder deze categorie personen die vóór 1 oktober 1962 in het toenmalige Nederlands Nieuw-Guinea zijn geboren en die op grond van de eerdergenoemde Wet op het Nederlands onderdaanschap Nederlands onderdaan waren maar geen Nederlander. Wij zijn van mening dat in deze gevallen zodanige banden kunnen bestaan met de Nederlandse rechtssfeer dat het aangewezen is dat deze personen gebruik kunnen maken van de in de artikelen 20a en 20d voorziene mogelijkheden. Zo kan op grond van artikel 20a een persoon, die Nederlands onderdaan niet-Nederlander is geweest, zijn in het voormalige Nederlands-Indië opgemaakte geboorteakte in de registers van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage laten inschrijven, zodat het verloren gaan van deze akte kan worden voorkomen. Deze ingeschreven akte gaat deel uitmaken van de Nederlandse registers. Op de ingeschreven akte kunnen eventueel kantmeldingen worden geplaatst ingevolge artikel 23 Boek 1 B.W. Van de akte kunnen voorts afschriften en uittreksels worden verstrekt op gelijke voet als van een Nederlandse geboorteakte.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen waarom de «verbetering» ex artikel 20a, zevende lid, geen en de «verbetering» ex artikel 20b wel een bevel van het openbaar ministerie vereist. Ook in dit laatste geval zou voor geen bevel van het openbaar ministerie vanuit efficiëntieoogpunt wat te zeggen zijn, maar wordt daartoe geen voorstel gedaan. Terecht naar het oordeel van de C.D.A.-fractie, omdat de rechtsbescherming van de betrokkenen dat vereist. Maar vereist diezelfde rechtsbescherming deze betrokkenheid van het openbaar ministerie in de gevallen van het zevende lid ook niet, zo vroegen deze leden.

Zoals op bladzijde 9 van de memorie van toelichting is opgemerkt, is voor de verbetering op grond van artikel 20a, zevende lid, om redenen van efficiëntie afgezien van het vereiste van een machtiging. Artikel 20a, zevende lid, heeft immers uitsluitend betrekking op kennelijke fouten die de Haagse ambtenaar van de burgerlijke stand constateert in de in te schrijven akte aan de hand van een in Nederland in de registers van de burgerlijke stand opgenomen akte of op grond van een rechterlijke uitspraak. Voor de verbetering van deze op grond van vergelijking met andere Nederlandse akten of rechterlijke uitspraken geconstateerde fouten behoeft naar onze mening de machtiging niet als vereiste gesteld te worden.

Artikel 20b heeft betrekking op een andere situatie. Het betreft hier kennelijk fouten die na de inschrijving van een buitenlandse akte zijn verbeterd door een bevoegde buitenlandse autoriteit. De machtiging van het openbaar ministerie is naar onze mening in deze gevallen wel aangegeven aangezien beoordeeld zal moeten worden of de verbetering terecht is en geschied is door een bevoegde autoriteit overeenkomstig het ter plaatse geldende recht. Is de verbetering in strijd met de Nederlandse openbare orde of om andere redenen niet aanvaardbaar (bij voorbeeld de plaatselijke voorschriften zijn niet in acht genomen of de verbetering is niet gelast door de bevoegde autoriteit) dan zal het openbaar ministerie de verbetering niet bevelen.

De leden van de C.D.A.-fractie konden evenals de leden van de V.V.D.-fractie niet goed inzien waarom artikel 20a, eerste lid, spreekt van akten van geboorte, nuwelijk en overlijden en het tweede lid alleen spreekt van akten van geboorte. Voor betrokkenen is het toch zeker van

belang hun huwelijksakte te kunnen laten registreren, zo vroegen deze leden.

De mogelijkheid tot inschrijving van buitenlandse akten betreffende personen van vreemde nationaliteit is beperkt tot de akte van geboorte, aangezien in dit document de belangrijkste gegevens betreffende de persoonlijke staat zijn opgenomen. Inschrijving is overigens alleen mogelijk, indien op grond van Boek 1 B.W. een kantmelding op de geboorteakte geplaatst moet worden. Aldus wordt bereikt dat rechtsfeiten die zich in Nederland hebben voorgedaan en waarvan op grond van artikel 23 Boek 1 B.W. een kantmelding moet worden opgemaakt, worden vastgelegd in de akte van inschrijving die van de buitenlandse geboorteakte wordt opgemaakt.

In tegenstelling tot het in artikel 20a, tweede lid, genoemde geval, is de in het eerste lid van dit artikel voorziene mogelijkheid tot inschrijving niet gekoppeld aan de plaatsing van een kantmelding. Inschrijving is, met inachtneming van de in het eerste lid gestelde voorwaarden, te allen tijde mogelijk.

Het belang van vreemdelingen om rechtsfeiten die zich in Nederland hebben voorgedaan op hun geboorteakte vast te leggen, wordt voor wat betreft rechtsfeiten die verband houden met het huwelijk reeds op een andere wijze zeker gesteld. Volgens artikel 22 Boek 1 B.W. worden akten van inschrijving van Nederlandse rechterlijke beslissingen die betrekking hebben op een huwelijk dat buiten Nederland is voltrokken, opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage. Een akte van inschrijving van bij voorbeeld een in kracht van gewijsde gegaan echtscheidingsvonnis betreffende een in het buitenland gesloten huwelijk van een vreemdeling wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage opgemaakt, die terzake een afzonderlijk register bijhoudt.

De leden van de C.D.A.-fractie vonden het aantal van jaarlijks 1000 buitenlandse adoptiekinderen, voor wie een geboorteakte kan worden overgelegd, groot. Zeker tegen de achtergrond van het totaal aantal jaarlijks te adopteren buitenlandse kinderen, dat plm. 1700 bedraagt. Zij vroegen of deze 1000 gevallen alle vondelingen betreffen of dat er ook andere oorzaken zijn voor het ontbreken van papieren.

Zoals in de memorie van toelichting (bladzijde 5) is opgemerkt, worden volgens de gegevens van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage jaarlijks plm. 1000 buitenlandse kinderen geadopteerd, die niet beschikken over een geboorteakte die voor inschrijving in de registers van de burgerlijke stand van die gemeente in aanmerking komt. Deze duizend gevallen betreffen niet alleen kinderen die als vondeling zijn aangetroffen, maar ook talrijke kinderen die niet beschikken over een geboortedocument dat vatbaar is voor inschrijving op grond van het thans geldende artikel 23 Besluit Burgerlijke Stand.

De leden van de C.D.A.-fractie constateerden dat de wijziging een werklastverzwaring te weeg brengt voor de rechtbank te 's-Gravenhage en voor de burgerlijke stand van die gemeente. Zij vroegen of overwogen is een (extra) financiële bijdrage te introduceren om deze kosten op te vangen.

De introductie van een extra financiële bijdrage ter compensatie van de uit het wetsvoorstel voortvloeiende kosten hebben wij niet overwogen, aangezien wij het niet aangewezen achten deze kosten (gedeeltelijk) voor rekening te laten komen van hen die gebruik zullen maken van de in het onderhavige wetsvoorstel voorziene procedures.

In hoofdstuk III van de dereguleringsparagraaf van de memorie van toelichting is aangegeven op welke wijze de financiële consequenties van het wetsvoorstel, die veroorzaakt worden door een uitbreiding van de werklast van zowel de burgerlijke stand als de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage, geregeld zullen worden.

Het verbaasde de leden van de P.v.d.A.-fractie dat tijdens het mondeling overleg over de schijnerkenningen deze wetswijziging uitdrukkelijk werd genoemd als een instrument om schijnerkenningen tegen te gaan, terwijl de memorie van toelichting daarvan op geen enkele wijze melding maakt.

In de notitie inzake schijnerkenningen wordt op bladzijde 3, onder b, niet verwezen naar het onderhavige wetsvoorstel maar naar de voorstellen van de Commissie Regelgeving Burgerlijke Stand die strekken tot een algehele herziening van de regelgeving terzake van de burgerlijke stand. Deze commissie heeft onder meer een nieuwe titel 4 van Boek 1 B.W. voorbereid. Het onderhavige wetsvoorstel is veel beperkter van omvang en regelt in het bijzonder de mogelijkheid tot het vaststellen van de geboortegegevens ten behoeve van buiten Nederland geboren personen die niet over een dergelijk geboortedocument beschikken.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand kan onderkennen of een geboorteakte (of een andere akte) volgens de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie is opgemaakt.

Er zij op gewezen dat de inschrijving van buiten Nederland opgemaakte geboorteakten thans is geconcentreerd bij de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage (artikel 23 Besluit Burgerlijke Stand). Het onderhavige wetsvoorstel brengt in deze regel geen wijziging. De burgerlijke stand te 's-Gravenhage heeft in de afgelopen jaren veel kennis en ervaring opgebouwd ter zake van de in andere landen bestaande regelgeving betreffende akten van de burgerlijke stand. Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand in een concreet geval nadere informatie meent nodig te hebben over de regels ter zake van de inrichting van de burgerlijke stand kan hij door tussenkomst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken deze inlichtingen verkrijgen via de Nederlandse ambassade in het land van herkomst van de akten. Daarnaast bestaan er in de rechtsliteratuur overzichten van regelingen op dit terrein in de verschillende landen. Deze uiteenlopende informatiebronnen vormen de basis voor de beoordeling van de vraag of in een concreet geval een geboorteakte is opgemaakt door een bevoegde instantie overeenkomstig de plaatselijke voorschriften. Voorts kan de ambtenaar van de burgerlijke stand vragen om overlegging van gelegaliseerde akten.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen voorts op welke gronden de inschrijving geweigerd mag worden: moet de ambtenaar kunnen aantonen dat de akten niet aan de voorschriften voldoen of is een vermoeden van een schijnerkenning voldoende? Moet de weigering met redenen omkleed zijn? Kan de belanghebbende na de weigering tot inschrijving op grond van artikel 20d alsnog een verzoek tot de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage richten, zo vroegen deze leden.

De ambtenaar van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage zal een verzoek tot inschrijving van een buitenlandse geboorteakte weigeren indien deze akte niet voldoet aan de in artikel 20a, eerste lid, geformuleerde criteria, te weten de akte moet zijn opgemaakt overeenkomstig de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie. Bij schijnerkenning kunnen zich twee situaties voordoen. In de eerste plaats kan het verzoek om inschrijving betrekking hebben op een geboorteakte waarop een kantmelding is gesteld van een erkenning die in het buitenland heeft plaatsgevonden. Betreft het een erkenning van een buitenlands kind door een Nederlander, dan zal de ambtenaar van de burgerlijke stand de inschrijving van de akte wegens strijd met de openbare orde kunnen weigeren indien uit de omstandigheden van het geval duidelijk is dat met de erkenning niets anders is beoogd dan de verkrijging van het Nederlanderschap. Betrokkene wordt dan geacht niet rechtsgeldig te zijn erkend en niet het Nederlanderschap te hebben verkregen, zodat hij of zij niet

behoort tot een van de in artikel 20a categorieën personen wier geboorteakten voor inschrijving in aanmerking komen. Betrokkenen kunnen, indien zij de weigering niet aanvaarden op grond van artikel 29 Boek 1 B.W. de rechtbank te 's-Gravenhage verzoeken de ambtenaar te gelasten alsnog de buitenlandse akte in te schrijven.

Het kan zich ook voordoen dat in Nederland een erkenning plaatsvindt van een in het buitenland wonend kind. In deze situatie zal, wanneer de erkenningsakte eenmaal is opgemaakt, inschrijving van de geboorteakte van dat kind – mits deze laatste aan de vereisten voldoet – moeten plaatsvinden omdat op grond van artikel 23 Boek 1 B.W. van die erkenning een kantmelding moet worden geplaatst, maar het basisdocument daarvoor in de Nederlandse registers ontbreekt. In dit geval kan, wanneer het achteraf om een schijnerkenning blijkt te gaan, het openbaar ministerie een vordering tot vernietiging van de erkenning instellen. De vernietiging zal kunnen leiden tot doorhaling van de akte van inschrijving van de geboorteakte, die ten onrechte in de registers is opgenomen.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand weigert tot de inschrijving over te gaan op grond van het feit dat het in te schrijven document niet voldoet aan de in artikel 20a gestelde criteria zal hij de verzoeker in kennis stellen van de redenen daarvoor. De betrokkene kan na de weigering tot inschrijving een verzoek richten tot de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage om vaststelling van de geboortegegevens.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen of overwogen is in plaats van het Burgerlijk Wetboek het Besluit Burgerlijke Stand in de voorgestelde zin te wijzigen. Zo ja, welke redenen lagen ten grondslag aan de beslissing toch de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek te veranderen, zo vroegen deze leden. Gezien de aard van de in te voegen artikelen ware namelijk een wijziging van het Besluit Burgerlijke Stand ook denkbaar geweest, zo stelden deze leden.

Besloten is tot opnemng van de voorliggende bepalingen in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek aangezien naar onze mening deze onderwerpen, gelet op hun materieelrechtelijk karakter, in dit Boek meer thuishoren dat in het Besluit Burgerlijke Stand, waarin een aantal technische, in artikel 25 Boek 1 B.W. genoemde, onderwerpen nader wordt geregeld.

Terecht hebben de leden van de V.V.D.-fractie erop gewezen dat op bladzijde 2 van de memorie van toelichting het woord «geen» is weggefallen. Bij nota van verbetering zal deze omissie worden hersteld.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen uit welke feiten en omstandigheden het gemis van een akte van inschrijving van een geboorteakte blijkt. Deze leden wezen erop dat op bladzijde 3 van de memorie van toelichting wordt gesteld dat in de praktijk vaak een uittreksel uit het persoonsregister wordt gebruikt als bewijsstuk alsmede de akte van bekendheid in geval van een voorgenomen huwelijk.

Een uittreksel uit het persoonsregister of een akte van bekendheid kunnen een oplossing bieden voor het ontbreken van een geboorteakte. Deze documenten kunnen echter niet als een volwaardige vervanging worden aangemerkt van een document waarmee de gegevens omtrent de geboorte kunnen worden bewezen (de – vervangende – geboorteakte). De omstandigheid dat een dergelijk document ontbreekt en dat andere – niet aan een akte van geboorte gelijkwaardige – documenten uitkomst moeten bieden, plaatst de betrokkene in een bijzondere positie. Het gemis van een geboorteakte of een akte van inschrijving daarvan wordt bij voorbeeld als een probleem ervaren bij de aanmelding bij onderwijsinstellingen en de aanvraag van visa.

Hoewel een uittreksel uit het persoonsregister of een akte van bekendheid uitkomst kunnen bieden, zijn wij van mening dat het in de in artikel 20d omschreven gevallen gerechtvaardigd is dat de betrokkene

desgewenst de beschikking krijgt over een document waarin de geboortegegevens zijn vastgesteld en dat geldt als een akte van geboorte in de zin van artikel 17 Boek 1 B.W. Rechtsfeiten of rechterlijke beslissingen die leiden tot wijziging van de burgerlijke staat van betrokkene kunnen op deze akte worden aangetekend. De betrokkene kan de vervangende geboorteakte op dezelfde voet gebruiken als een op grond van artikel 17 Boek 1 B.W. opgemaakte akte. Hij hoeft niet langer meer gebruik te maken van een uittreksel uit het persoonsregister of een akte van bekendheid – documenten die niet dezelfde bewijskracht hebben als een akte van geboorte – om zijn persoonlijke staat aan te tonen.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg of kan worden aangegeven of het ontbreken van een geboorteakte alleen een subjectief probleem is of ook een objectief probleem. Kan het belang voor betrokkene in het rechtsverkeer met derden meer specifiek worden gemaakt, zo vroeg dit lid.

Het ontbreken van een geboorteakte kan zowel als een subjectief als een objectief probleem worden aangemerkt. Door de betrokkene wordt het vaak als pijnlijk ervaren dat zij bij verschillende, voor hen niet altijd onbelangrijke, gebeurtenissen zoals de aanmelding bij een school niet kunnen voldoen aan het verzoek om overlegging van een afschrift van een geboorteakte. Een document dat de geboortegegevens bevat en dat dezelfde bewijskracht heeft als een Nederlandse akte van geboorte kunnen betrokkenen onder het thans geldende recht niet overleggen.

Voor uit het buitenland afkomstige adoptiefkinderen die bij voorbeeld als vondeling zijn aangetroffen, bestaat thans geen mogelijkheid om te beschikken over een aan een Nederlandse geboorteakte gelijkwaardig document waarin de geboortegegevens zijn vastgelegd. Artikel 20d van het onderhavige wetsvoorstel scheidt de mogelijkheid om deze – onzekere – geboortegegevens vast te stellen. De akte van inschrijving die de ambtenaar van de burgerlijke stand opmaakt van de beschikking houdende vaststelling van de geboortegegevens heeft evenals een andere Nederlandse akte van de burgerlijke stand dwingend bewijskracht ten aanzien van de in de inschrijvingsakte vermelde geboortegegevens. Het vaststaan van de geboortegegevens is niet alleen in het belang van de betrokkene maar ook van derden die de geboortegegevens voortaan kunnen ontlenen aan de akte van inschrijving. Duidelijkheid over de persoonlijke staat, hetgeen in het rechtsverkeer van groot belang is, is aldus verzekerd.

Voorts betekent het bestaan van een vervangende geboorteakte dat er een document voorhanden is waarop kantmeldingen kunnen worden geplaatst ter zake van rechtsfeiten en rechterlijke beslissingen waardoor de burgerlijke staat van betrokkene wordt gewijzigd. Het ontbreken van een vervangende geboorteakte maakt het plaatsen van kantmeldingen onmogelijk. Voor derden betekent het ontbreken van een (vervangende) geboorteakte dat zij de geboortegegevens en eventuele latere wijzigingen daarin niet kunnen ontlenen aan een document dat dezelfde bewijskracht heeft als een andere Nederlandse akte van de burgerlijke stand en dat mitsdien zekerheid omtrent deze gegevens, zoals bij voorbeeld het tijdstip van geboorte, ontbreekt.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg of de reeds geadopteerde kinderen of hun ouders op de hoogte zullen worden gesteld van de datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel.

Er zal voor gezorgd worden dat de Vereniging Wereldkinderen, van welke vereniging veel adoptiefouders lid zijn, zo tijdig mogelijk wordt geïnformeerd over de datum van inwerkingtreding. Voorts zal, zodra de datum van inwerkingtreding is vastgesteld, een persbericht worden uitgebracht door de voorlichtingsdienst van het Ministerie van Justitie, waarin niet alleen deze datum wordt vermeld maar ook de regeling kort wordt weergegeven. Overwogen kan worden om dit persbericht aan alle gemeentebesturen toe te zenden. In overleg met de Nederlandse

Vereniging van ambtenaren van de burgerlijke stand zal worden bezien op welke wijze deze beroepsgroep op adequate wijze geïnformeerd kan worden over de inhoud van het wetsvoorstel en de datum van inwerking-treding. Zoals in de memorie van toelichting (bladzijde 5) is opgemerkt, is reeds bij de voorbereiding van het onderhavige wetsvoorstel overleg gepleegd met de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage, die bij de uitvoering van het wetsvoorstel een centrale rol zal spelen.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg voorts welke kosten bij benadering voor betrokkene zijn gemoeid met het verzoek om inschrijving.

Het verzoek om inschrijving, als bedoeld in artikel 20a van het wetsvoorstel, brengt geen kosten met zich. Hetzelfde geldt voor de akte van inschrijving die de ambtenaar van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage ambtshalve opmaakt naar aanleiding van de beschikking houdende vaststelling van de geboortegegevens, als bedoeld in artikel 20d. Het verzoek tot vaststelling van de geboortegegevens, bedoeld in artikel 20d, brengt wel kosten met zich, zoals bij voorbeeld griffierechten en kosten van procureursbijstand.

II. Artikelen

Artikel 20a, eerste lid, aanhef

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg in welke gevallen het openbaar ministerie een bevel tot inschrijving zal geven.

Een bevel tot inschrijving van de in artikel 20a, eerste lid, bedoelde akten zal bij voorbeeld kunnen worden gegeven indien blijkt dat de betrokkene zelf niet een verzoek tot inschrijving zal doen, terwijl de inschrijving van de buitenlandse akte van belang is omdat er op grond van artikel 23 Boek 1 B.W. een belangrijke kantmelding moet worden opgemaakt van een rechtsfeit dat zich in Nederland heeft voorgedaan.

Artikel 20a, eerste lid, sub b

Het lid van de R.P.F.-fractie merkte op dat deze bepaling betrekking heeft op akten van de burgerlijke stand van vluchtelingen. Op zichzelf achtte hij deze bepaling correct, maar hij vroeg zich af hoe reëel de in dit artikel geopende mogelijkheid is. Hoe vaak komt het voor, dat vluchtelingen met deze akten in bezit in Nederland aankomen, zo vroeg dit lid.

Zoals in de memorie van toelichting (bladzijde 4) is uiteengezet, wordt met dit voorschrift uitvoering gegeven aan de aanbeveling van de Internationale Commissie voor de burgerlijke stand van 8 september 1967 inzake de afgifte van het Vluchtelingenverdrag van 28 juli 1951 de status van vluchteling hebben.

Gegevens over het aantal vluchtelingen dat met de in artikel 20a aangegeven akten van de burgerlijke stand Nederland binnenkomt, zijn niet voorhanden. Overigens heeft artikel 20a, eerste lid, onder b, niet alleen betrekking op de situatie dat de vluchteling bij aankomst in Nederland beschikt over dergelijke buitenlandse akten, maar ook op het geval dat de vluchteling later – wellicht door tussenkomst van derden – alsnog de beschikking krijgt over deze documenten. In deze situatie is het voor de vluchteling van belang dat hij een dergelijk document kan laten inschrijven, zodat het niet verloren kan gaan.

Artikel 20a, vijfde lid

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg om welke reden het noodzakelijk is om aan te geven op wiens verzoek de inschrijving geschiedt.

Opgemerkt zij dat deze regel is ontleend aan het huidige artikel 23 van het Besluit Burgerlijke Stand. Ingevolge het eerste lid van artikel 20a Boek 1 B.W. kan de inschrijving worden verzocht door iedere belangheb-

bende. Deze bevoegdheid is niet beperkt tot degene op wie de akte betrekking heeft. Zo kan bij voorbeeld een kind van degene op wie de akte betrekking heeft, inschrijving verzoeken, indien het bij de inschrijving belang heeft. Met het in het vijfde lid van artikel 20a gestelde vereiste wordt bereikt dat de identiteit van de verzoeker om inschrijving, die een ander kan zijn dan degene op wie de akte betrekking heeft, in de akte van inschrijving worden vastgelegd. De persoon, op wie de akte betrekking heeft, weet aldus wie als belanghebbende het verzoek om inschrijving heeft gedaan.

Artikel 20b

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen nog eens nader in te gaan op de tekst van artikel 20b in vergelijking met hetgeen daarover in de memorie van toelichting staat. Uit de tekst van het betreffende artikel blijkt naar hun mening dat de ambtenaar van de burgerlijke stand eerst na een bevel daartoe van het openbaar ministerie de verbeteringen kan aanbrengen. In de memorie wordt daarentegen door de tussenzin – ambtshalve of op verzoek van een belanghebbende, bij voorbeeld de betrokkene – de indruk gewekt alsof het bevel van het openbaar ministerie niet vereist zou zijn. Kan duidelijker worden aangegeven hoe de tekst van het artikel en de betreffende passage uit de memorie gelezen dienen te worden, zo vroegen deze leden.

De strekking van artikel 20b is dat de verbetering van kennelijke fouten in de akte van inschrijving alleen kan geschieden nadat dit door het openbaar ministerie is bevolen. Met de hierboven weergegeven tussenzin in de memorie van toelichting wordt alleen tot uitdrukking gebracht dat de verbetering kan geschieden op verzoek van een belanghebbende of ambtshalve. In beide gevallen kan een kantmelding van de verbetering alleen op de akte van inschrijving worden geplaatst nadat daartoe door het openbaar ministerie is bevolen.

Artikel 20b

Het lid van de R.P.F.-fractie zou graag willen weten waarom een bevel van het openbaar ministerie nodig is. In artikel 20a is zo'n bevel achterwege gelaten uit doelmatigheidsoverwegingen. Gelden die redenen hier niet, zo vroeg dit lid. Het lid van de R.P.F.-fractie merkte op dat het in dit artikel gaat om verbetering van «kennelijke fouten». Het openbaar ministerie zal geen verbetering bevelen, wanneer deze in strijd is met de Nederlandse openbare orde. Hoe kan de verbetering van kennelijke fouten zoals spel- of schrijffouten in strijd zijn met de Nederlandse openbare rechtsorde? Kunnen daarvan voorbeelden worden gegeven?

Artikel 20b van het onderhavige wetsvoorstel kan niet op een lijn gesteld worden met het zevende lid van artikel 20a. Laatstgenoemd artikel heeft betrekking op het verbeteren van kennelijke fouten door de ambtenaar van de burgerlijke stand die hij in de in te schrijven akte constateert op grond van een in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand opgenomen akte of op grond van een rechterlijke uitspraak. Dergelijke fouten kan de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf verbeteren zonder machtiging van het openbaar ministerie. Een dergelijke machtiging is naar onze mening in deze gevallen niet noodzakelijk aangezien de kennelijke fouten worden geconstateerd aan de hand van een andere in de registers van de burgerlijke stand voorkomende akte dan wel een Nederlandse rechterlijke uitspraak. Onder deze omstandigheden achten wij de machtiging van het openbaar ministerie overbodig.

Artikel 20b betreft het geval dat na de inschrijving van de buitenlandse akte kennelijke fouten daarin zijn verbeterd door de bevoegde buitenlandse instantie overeenkomstig de plaatselijke voorschriften. Van dergelijke verbeteringen kan eerst een kantmelding op de akte van inschrijving

worden geplaatst nadat het openbaar ministerie dit heeft bevolen. De tussenkomst van het openbaar ministerie is hier aangewezen aangezien beoordeeld moet worden of de buitenlandse verbetering aanvaard kan worden. Zoals in de memorie van toelichting (bladzijde 10) is opgemerkt, zal het openbaar ministerie afzien van het bevel tot het plaatsen van een kantmelding terzake van de verbetering, indien deze in strijd is met de Nederlandse openbare orde. Hiervan is in het algemeen sprake indien de toepassing van een regel van vreemd recht tot een naar Nederlandse rechtsopvattingen onaanvaardbaar resultaat zou leiden. Een buitenlandse beslissing tot verbetering kan bij voorbeeld in strijd zijn met de Nederlandse openbare orde indien deze beslissing geen kennelijke fout betreft als omschreven in artikel 20b, maar bij voorbeeld een wijziging in de persoonlijke staat behelst, waaraan geen behoorlijk onderzoek is voorafgegaan. Het openbaar ministerie zal het bevel ook weigeren, indien blijkt dat de verbetering van een kennelijke fout niet juist is geschied. Er zij ten slotte op gewezen dat de beoordeling van de vraag of een verbetering in strijd is met de Nederlandse openbare orde zal geschieden aan de hand van de omstandigheden van het concrete geval.

Artikel 20d, algemeen

Het lid van de R.P.F.-fractie zou graag enige verduidelijking ontvangen over de keuze voor een rechtbankprocedure. Hij veronderstelde dat dit te maken had met de lijdelijkheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

In artikel 20d van het wetsvoorstel is gekozen voor een rechtbankprocedure omdat deze regel van absolute competentie gebruikelijk is ten aanzien van de in titel 4 van Boek 1 B.W. voorziene procedure.

Artikel 20d, eerste lid

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg in welke gevallen het openbaar ministerie de hier bedoelde verordening zal instellen.

Het openbaar ministerie (in casu de officier van justitie te 's-Gravenhage) zal naar mag worden aangenomen de vordering tot vaststelling van de geboortegegevens instellen indien daarmee een openbaar belang gemoeid is en de betrokkene zelf niet van plan is om een op artikel 20d gebaseerd verzoek in te stellen. Een dergelijke situatie kan zich bij voorbeeld voordoen indien een buiten Nederland geboren persoon niet beschikt over een geboorteakte die voldoet aan de in artikel 20d omschreven criteria en het voor de beantwoording van de vraag of de betrokkene bepaalde rechten mag uitoefenen van belang is dat er duidelijkheid bestaat over de geboortegegevens, zoals bij voorbeeld de geboortedatum.

Artikel 20d, vierde lid

Kan de ratio worden aangegeven van het feit, dat belanghebbenden wel via een procureur/advocaat hun verzoek moeten indienen, zo vroeg het lid van de R.P.F.-fractie. Valt niet te vrezen, dat de kosten voor hen eerder dan voor de ambtenaar van de burgerlijke stand een belemmering zullen zijn om het verzoek in te dienen? In welke orde van grootte zullen die kosten liggen?

De in artikel 20d, vierde lid, ten aanzien van de ambtenaar van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage voorgestelde voorziening is in het bijzonder ingegeven door de gedachte dat deze ambtenaar, gelet op zijn deskundigheid en ervaring in deze materie, in staat geacht moet worden om zonder de rechtsbijstand van een advocaat of procureur de in dit artikel voorziene procedure te entameren. Voorts voorkomt deze voorziening dat de ambtenaar vanwege de kosten van rechtsbijstand afziet van het instellen van deze procedure. In tegenstelling tot belanghebbenden komt de ambtenaar van de burgerlijke stand te

's-Gravenhage immers niet in aanmerking voor rechtsbijstand op grond van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenen.

Belanghebbenden, die op grond van hun financiële draagkracht niet in aanmerking komen voor rechtsbijstand op grond van eerdergenoemde wet, zijn voor de rechtskundige bijstand van een advocaat een uurtarief verschuldigd van f 240. Voorts dienen griffierechten voldaan te worden.

Artikel 20f

De leden van de V.V.D.-fractie stelden de vraag of het noodzakelijk is de termijn voor hoger beroep in een apart wetsartikel op te nemen. Is overwogen om bij voorbeeld de artikelen 429a tot en met t van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering van overeenkomstige toepassing te verklaren, zodat via artikel 429n Rv reeds een beroepstermijn van twee maanden van toepassing is? Dit zou volgens deze leden niet bewaarlijk hoeven te zijn; immers, indien een afwijkende bepaling noodzakelijk is, derogeren de voorgestelde artikelen toch aan de procedure van de artikelen 429a en volgende Rv., zo merkten deze leden op.

Er zij op gewezen dat de in artikel 20f voorziene regeling terzake van de termijn voor hoger beroep, afwijkt van de in artikel 429n van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering gestelde beroepstermijn. Volgens het tweede lid van artikel 429n kunnen andere belanghebbenden dan de verzoeker en de verschenen belanghebbenden binnen twee maanden na de betekening van de eindbeschikking of nadat de beschikking hun op andere wijze bekend is geworden hoger beroep instellen.

Ter voorkoming van onzekerheid over de vraag of de beschikking kracht van gewijsde heeft gekregen, wordt in artikel 20f voorgesteld de beroepstermijn te koppelen aan de dagtekening van de beschikking.

Artikel 20f

De vraag van het lid van de R.P.F.-fractie of belanghebbenden, het openbaar ministerie en de ambtenaar van de burgerlijke stand allen in beroep kunnen gaan, kan positief beantwoord worden.

Artikel 20g

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen ten slotte nog of het niet aanbeveling verdient een regeling op te nemen, waardoor, bij een verzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand ex artikel 20d, de griffier ook een afschrift van de beschikking naar de belanghebbende (bij voorbeeld de betrokkene) zendt. Het lijkt in de rede te liggen dat de betrokkene van de inhoud van de beslissing kennis kan nemen.

De toezending van een afschrift van de beschikking door de griffier van het college, waarvoor de zaak laatstelijk aanhangig was, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te 's-Gravenhage geschiedt niet alleen in gevallen waarin deze ambtenaar het verzoek om vaststelling van de geboortegegevens heeft gedaan maar ook wanneer het openbaar ministerie of een belanghebbende deze procedure hebben geëntameerd. Deze regel strekt ertoe te bewerkstelligen dat de ambtenaar van de burgerlijke stand van de hem toegezonden beschikking een akte van inschrijving opmaakt die wordt opgenomen in het register van de geboorten.

Ingevolge artikel 4291 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering heeft iedere belanghebbende recht op inzage en afschrift van onder meer het verzoekschrift en de beschikking.

De door de vaste Commissie voor Justitie onder A gemaakte opmerkingen zijn overgenomen en in een nota van verbetering uitgewerkt. De in onderdeel B van het voorlopig verslag gestelde vraag of in de artikelen

20d en 20g niet beter verwezen kan worden naar: deze titel, dient negatief beantwoord te worden, aangezien ook in andere artikelen van Boek 1 B.W. deze verwijzing wordt gebruikt (bij voorbeeld artikel 29d en artikel 76).

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Staatssecretaris van Justitie,
V. N. M. Korte-van Hemel